

Manická epizoda

Jedná se o **psychické onemocnění** řadící se mezi afektivní poruchy (F30). Může se objevovat samostatně, nebo střídát depresivní epizodu jako součást bipolárně afektivní poruchy.

Příznaky

Manická epizoda se projevuje přehnaně povznesenou, podrážděnou až expanzivní náladou. Pokud tento stav trvá **4 dny**, mluvíme o **hypománii**. Stav trvající **déle než týden** už nazýváme **mánií**. Pro správnou diagnózu musí pacient dále vykazovat alespoň 3 z uvedených projevů:

- zvýšená aktivita
- neklid
- hovornost
- nesoustředěnost
- roztržitost
- myšlenkový trysk
- snížená potřeba spánku
- zvýšená sexuální aktivita
- nezodpovědnost (projevující se například potřebou utrácet)
- nevhodné až riskantní chování
- zvýšená sociabilita až nadměrná familiárnost

Právě ztráta sociálních zábran bývá společností těžko tolerována a je častým důvodem převzetí postiženého do léčby. V rámci psychotické mánie může být manická epizoda doprovázena bludy a halucinacemi expanzivního a velikášského charakteru. U 50 % pacientů se vyskytují bludy s náboženskými motivy, paranoidně perzekuční bludy (pocit pronásledování, přehnanou vztahovačností) vykazuje 28 % pacientů. Halucinace se nemusí vyskytnout hned u první epizody, ale až u některé z následujících, bývají také nábožensky laděné a extatické.

V rámci kognitivních funkcí je vše **urychleno**. Pacient mluví zrychleně, přes trysk myšlenek často nesrozumitelně, rychlejší je reakční čas i schopnost vybavit si asociace. Chování je **silně impulzivní**, neústupné, může jevit známky agresivity. Časté jsou také **projevy budící veřejné pohoršení** (hlasitě křičí, strhává si šaty, běhá nahý...).

Prevalence

Celoživotní prevalence se odhaduje u **1 % postižených**. Prvotní příznaky mohou vystupovat jako kratší hypomanické epizody, s postupem času se zvyšuje frekvence, intenzita i délka trvání a dochází k rozvoji v manickou poruchu. Tendence k rozvoji bývají silnější u osob s **psychosociální zátěží**.

Etiopatogeneze

V rámci manické poruchy dochází k **utilizaci serotoninu**, což potvrzuje léčebný efekt serotoninových prekurzorů. K léčbě se používá také **lithium**, které také vykazuje jistý vliv na serotonin. Během epizody dochází k zvýšení hladiny adrenalinu a noradrenalinu. **Monoaminová hypotéza** dokazuje navození mánie po podání levodopy (prekurzor dopaminu), amfetaminu a pibedilu (dopaminový agonista). Další z možných příčin může být **porucha druhých poslů**, v důsledku čehož se naruší interakce neurotransmiterů.

Léčba

V léčbě se využívají **stabilizátory nálad**, především thymoprofylaktika, které vykazují akutní **antimanické i antidepresivní účinky**. Preventivně se dále podává **lithium, karbamazepin nebo valproát**. Rozšířené jsou nyní také **antikonvulziva III. generace**, které zabírají široké spektrum účinku a není potřeba sledovat krevní hladiny. V rámci závažných projevů se používá kombinace antipsychotik a benzodiazepinů.

Odkazy

Související články

- Schizofrenie
- Deprese
- Poruchy osobnosti

Použitá literatura

- RABOCH, Jiří a Petr ZVOLSKÝ, et al. *Psychiatrie*. první vydání. Praha : Galén, 2001. 622 s. ISBN 80-7262-140-8.

